

RAPORT Z BADANIA UKRAIŃSKICH AKTORÓW SPOŁECZNYCH W POLSCE

Olga Leskiw (Związek Ukraińców w Polsce, Oddział Przemyśl)

Maryna Leskiw (Związek Ukraińców w Polsce, Oddział Przemyśl)

Tatiana Harasym (Związek Ukraińców w Polsce, Oddział Przemyśl)

1. Kontekst – projekt KOMMunity-UA

Niniejszy raport stanowi zwięźczenie badania przeprowadzonego w ramach projektu KOMMunity-UA. Projekt ten, realizowany od czerwca do października 2024 r., finansowany jest przez Fundację ASHOKA – Innowatorzy dla Dobra Publicznego z funduszu grantowego o nazwie „Fundusz TUTAJ”. Projekt jest realizowany przez Związek Ukraińców w Polsce przy wsparciu organizacji założycielskich i należących do KOMM, tj. fundacji: Kalejdoskop Kultur, Zustricz i Ukraiński Dom (Warszawa).

Podstawowymi celami projektu było stworzenie obszernej i wyczerpującej bazy i mapy kontaktów (która może być na bieżąco aktualizowana) ukraińskich organizacji pozarządowych, inicjatyw, ruchów, grup nieformalnych i indywidualnych aktywistów/ek w Polsce oraz przeprowadzenie badania na temat kondycji tych aktorów społecznych wraz ze stworzeniem raportu podsumowującego to badanie. Zadaniem projektu było też pogłębienie współpracy między ukraińskimi aktorami społecznymi np. poprzez ułatwianie nawiązywania efektywnych partnerstw i wspólnych inicjatyw oraz promowanie szerokiej współpracy i dialogu między różnorodnymi grupami i inicjatywami.

Realizując projekt staraliśmy się dotrzeć do jak największej liczby organizacji pozarządowych, inicjatyw, grup nieformalnych i ruchów nieformalnych oraz indywidualnych osób aktywistycznych wywodzących się ze środowiska ukraińskiego, zarówno mniejszościowego, migranckiego jak i uchodźczego.

Oprócz aktorów społecznych, którzy zapoczątkowali swą działalność w Polsce, w grupie tej znalazły się też organizacje relokowane z Ukrainy. Wszystkie te podmioty na czas realizacji projektu aktywnie podejmowały działania społeczne, kontynuując systematyczną i ugruntowaną działalność (niezależnie od zasięgu i skali) w Polsce, choć niektóre rozszerzyły też swoją działalność na Ukrainę.

Projekt KOMMunity-UA, a zwłaszcza niniejszy raport, stanowi odpowiedź na rząd potrzeb zaobserwowanych wśród ukraińskich aktorów społecznych w Polsce. Z naszej analizy wynika, że bardzo dużym wyzwaniem społecznym w obrębie funkcjonowania systemu w Polsce jest zmapowanie wszystkich organizacji, inicjatyw, ruchów, grup oraz pojedynczych nieformalnych osób aktywistycznych bardzo dziś różnorodnej społeczności ukraińskiej w Polsce. Chcieliśmy zbadać, ile ukraińskich aktorów społecznych funkcjonuje w naszym systemie, w jakiej są one kondycji, czym się zajmują, w jakim specyficznym środowisku działają, jakie mają najważniejsze potrzeby oraz jakie napotykają wyzwania i trudności. Inną potrzebą, w reakcji na którą rozpoczęty został projekt, jest potrzeba wzmacniania aktorów społecznych jako pojedynczych podmiotów oraz jako sieci podmiotów. Projekt ma na celu wspieranie indywidualnych aktorów społecznych poprzez umożliwianie wymiany wiedzy, doświadczeń i zasobów materialnych lub niematerialnych. Bada również potrzebę stworzenia platformy, która wzmacniałaby głos ukraińskich aktorów społecznych w Polsce, umożliwiałaby wypracowanie ich wspólnej pozycji, integrowanie działań rzeczniczych i prowadzenie dialogu na temat polityki państwa. Struktura ta zwiększyłaby widoczność i słyszalność ukraińskich aktorów społecznych w Polsce, pozwoliłaby na uniknięcie dublowania działań i na efektywniejsze wykorzystanie dostępnych zasobów.

2. Wprowadzenie

Badanie kondycji ukraińskich organizacji, aktywistów oraz grup i ruchów nieformalnych w Polsce zostało przeprowadzone w sierpniu i wrześniu 2024 roku. Do udziału zaproszono przedstawicieli 125 starannie dobranych i zmapowanych aktorów społecznych, których profile i zakres działalności zgłębiono we współpracy z Ukraińskim Domem w Warszawie. 43 podmioty odpowiedziały na zaproszenie i wypełniły ankietę wstępną, wyrażając tym samym chęć sieciowania i zainteresowanie uczestniczeniem w projekcie KOMMunity-UA. Natomiast 25 podmiotów wzięło udział w samym pogłębionym badaniu.

Z uczestnikami badania kontaktowano się za pomocą różnych kanałów, w tym mailowo, telefonicznie oraz poprzez media społecznościowe.

Badanie zostało przeprowadzone za pomocą formularza Google, który zawierał pytania dotyczące struktury organizacyjnej, wyzwań, potrzeb, źródeł finansowania, współpracy z innymi organizacjami, a także z władzami lokalnymi i państwowymi. Dodatkowo, w ramach badania odbyły się dwa spotkania online w formie grup fokusowych, w których

łącznie uczestniczyło 13 osób. Tematem spotkania było „Sieciowanie i skuteczna promocja: wspólne działania na rzecz widoczności i współpracy – pogłębione badanie potrzeb”. Podczas tych spotkań pogłębiono temat sieciowania i współpracy pomiędzy ukraińskimi organizacjami oraz aktywistami w Polsce.

Celem badania było uzyskanie wglądu w aktualną kondycję ukraińskich organizacji, nieformalnych inicjatyw oraz indywidualnych aktywistów działających na rzecz społeczności ukraińskiej w Polsce. Badanie miało na celu lepsze zrozumienie zakresu ich działań, struktury organizacyjnej oraz wyzwań, z którymi się mierzyli. Zebrane dane pozwoliły ocenić rzeczywiste potrzeby tych podmiotów oraz zidentyfikować optymalne formy współpracy i sieciowania, które były dla nich najbardziej wartościowe. Dzięki temu możliwe stało się skuteczniejsze wspieranie i realizowanie działań na rzecz społeczności ukraińskiej w Polsce.

3. Rezultaty

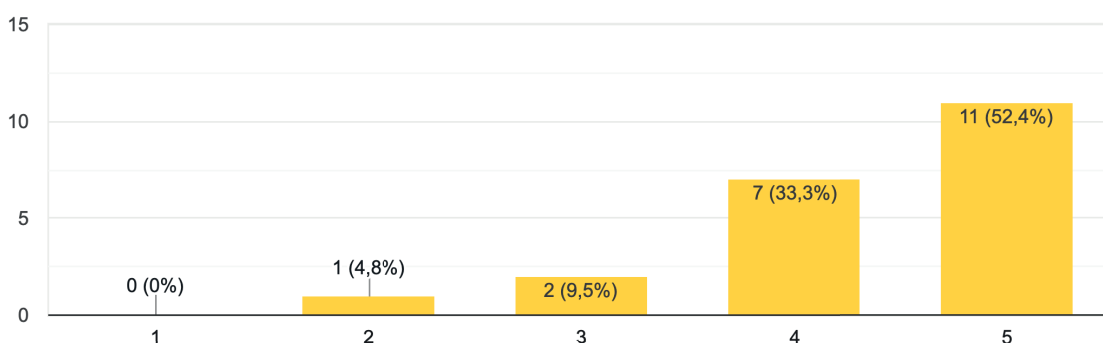
3.1 Wyzwania i potrzeby

W pierwszej części badania poddaliśmy analizie wyzwania i potrzeby, z jakimi mierzą się ukraińscy aktorzy społeczni w Polsce. Analiza ta wskazuje na wyraźne zróżnicowanie w postrzeganiu trudności związanych z różnymi aspektami ich działalności.

Brak finansowania

Brak finansowania

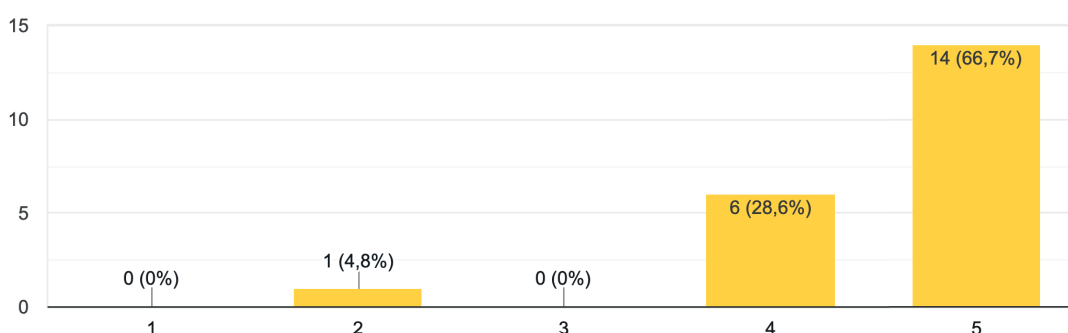
Brak finansowania stanowi jedno z najpoważniejszych wyzwań dla ukraińskich organizacji i grup nieformalnych działających w Polsce. Ze średnią na poziomie 4,3 (gdzie 1 oznacza bardzo małe wyzwanie, a 5 oznacza bardzo duże wyzwanie), jest to najwyżej oceniony problem spośród wszystkich badanych obszarów. Ponad połowa respondentów (52,4%) oceniła to wyzwanie jako bardzo duże, a jedna trzecia z nich oceniła je na duże wyzwanie,

co również wskazuje na znaczne trudności finansowe. Tylko 4,8% badanych uznało, że brak finansowania nie stanowi większego problemu (ocena 2), a 9,5% z nich oceniło je na poziomie umiarkowanym (ocena 3). Żadna z badanych organizacji lub grup nieformalnych nie uznała braku finansowania za bardzo małe wyzwanie (ocena 1).

Finansowanie

Finansowanie

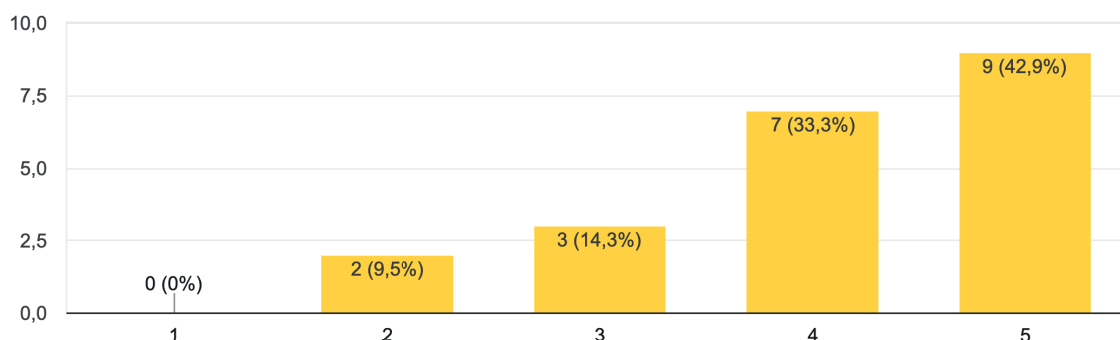

Wobec powyższego nie dziwi fakt, że **potrzeba finansowania** uważana jest przez organizacje za największą aktualną potrzebę (średnia 4,6, gdzie 1 to „bardzo mała potrzeba”, a 5 to „bardzo duża potrzeba”). Relatywnie spora grupa, bo stanowiąca dwie trzecie ankietowanych, ocenia ją jako bardzo dużą potrzebę (ocena 5), a 28,6% z nich jako dużą potrzebę (ocena 4). Pozostałe 4,8% respondentów jest zdania, że finansowanie jest małą potrzebą (ocena 2).

Promocja i marketing

Promocja i marketing

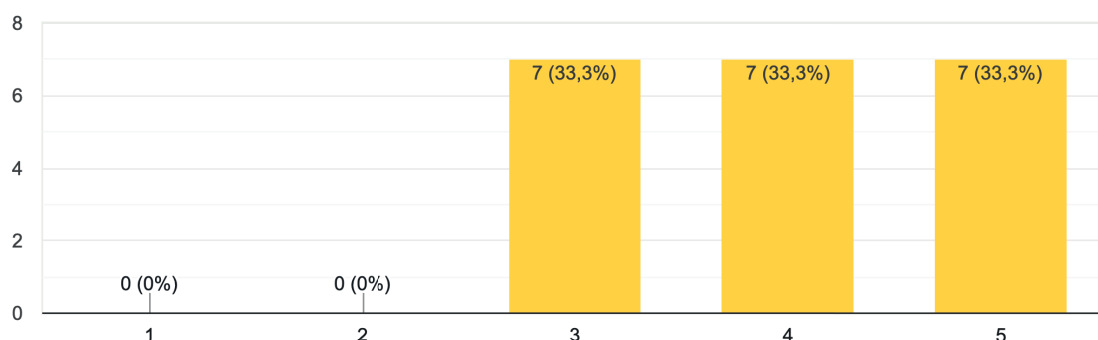
Promocja i marketing jest obszarem, które organizacje i grupy nieformalne również oceniają wysoko pod względem zapotrzebowania. Średnia dla tego zagadnienia plasuje

się na poziomie 4,1, co wskazuje na jego dużą wagę w codziennej działalności organizacji. Co więcej, niski poziom zróżnicowania odpowiedzi sugeruje, że większość organizacji zgadza się co do istotności tej kwestii. Najwięcej, bo 42,9% badanych wyraziło zdanie, że promocja i marketing są bardzo dużą potrzebą (ocena 5). Jedna trzecia z nich uważa, że jest to duża potrzeba (ocena 4), a 14,3% ankietowanych ocenia ją jako umiarkowaną potrzebę (ocena 3). Jedynie 9,5% respondentów uważa, że promocja i marketing to nieduża potrzeba (ocena 2).

Partnerstwo i współpraca

Partnerstwo i współpraca

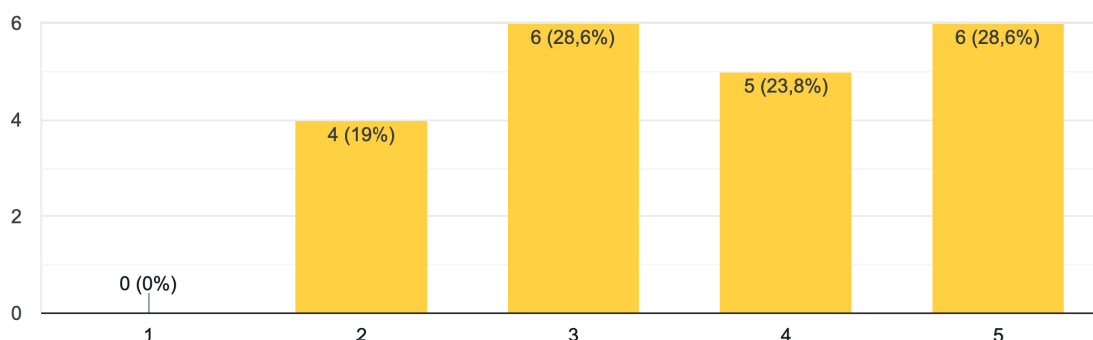

Również **partnerstwo i współpraca** są postrzegane przez organizacje humanitarne jako kluczowe dla ich działalności, co odzwierciedla wysoka średnia ocena (4) tej potrzeby. W swojej ocenie respondenci podzielili się na trzy jednakowe co do wielkości grupy – po jednej trzeciej badanych uważa potrzebę za bardzo dużą, dużą i umiarkowaną (oceny 5, 4 i 3). Żadna z organizacji lub grup nieformalnych nie uważa potrzeby za małą lub bardzo małą (oceny 2 i 1).

Szkolenie i rozwój

Szkolenia i rozwój

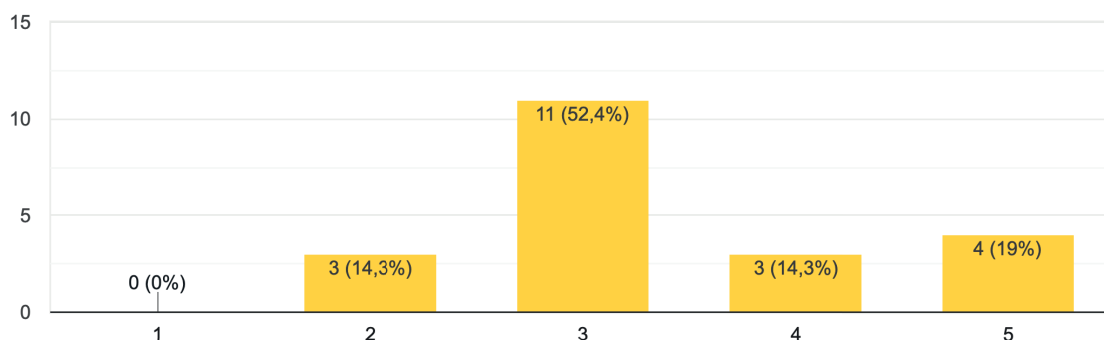

Średnia ocena na poziomie 3,6 w przypadku oceny potrzeby jaką są **szkolenia i rozwój**, wskazuje, że wiele organizacji i grup nieformalnych dostrzega potrzebę inwestowania w rozwój kompetencji swoich zespołów, aby lepiej odpowiadać na wyzwania związane z ich działalnością. 28,6% ankietowanych ocenia tę potrzebę jako bardzo dużą (ocena 5). Taka sama grupa uważa ją średnią potrzebą (ocena 4), a 23,8% badanych przyznała jej ocenę 4 (duża potrzeba). 19% respondentów jest zdania, że potrzeba szkolenia i rozwoju jest małą potrzebą (ocena 4). Nikt z badanych nie uważa, że potrzeba ta jest bardzo małą potrzebą.

Biurokracja

Biurokracja

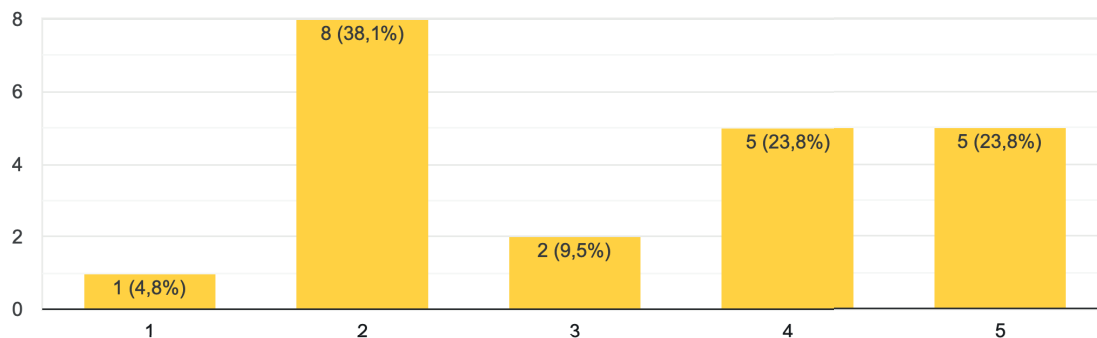

Biurokracja to wyzwanie, które organizacje i grupy nieformalne postrzegają jako umiarkowanie trudne. Średnia ocen wynosi 3,4, co wskazuje na to, że biurokratyczne przeszkody są dostrzegane, ale nie dominują w codziennej działalności większości organizacji. 19% respondentów postrzega biurokrację jako bardzo duży problem (ocena 5), a 14,3% z nich oceniają ją jako duże wyzwanie (ocena 4). Ponad połowa ankietowanych, dokładnie 52,4%, oceniła problem biurokracji na poziomie umiarkowanym (ocena 3), a zaledwie 14,3% na poziomie 2 (małe wyzwanie). Zauważalny jest brak ocen na poziomie 1, co oznacza, że żadna z organizacji lub grup nieformalnych nie uważa biurokracji za bardzo małe wyzwanie.

Brak zasobów materialnych

Brak zasobów materialnych

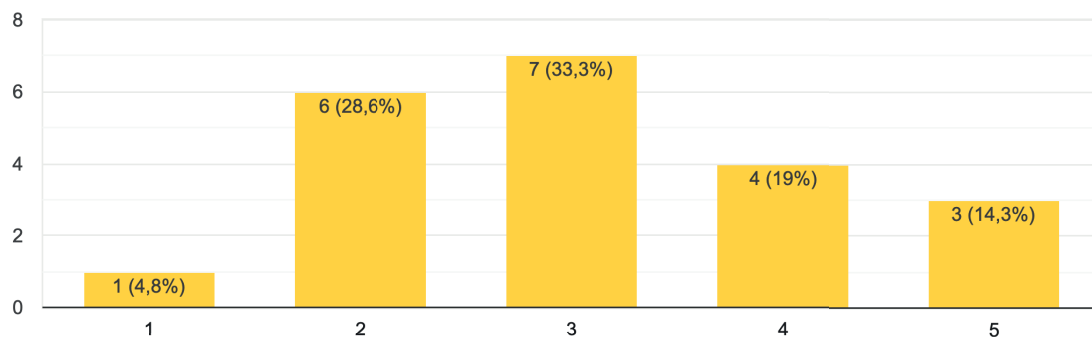

Brak zasobów materialnych to problem, który organizacje oceniają bardzo różnorodnie. Oceny znów wahają się od 1 do 5, przy średniej wynoszącej 3,2. Sugeruje to, że dla niektórych organizacji brak zasobów materialnych stanowi poważne wyzwanie, podczas gdy inne dobrze radzą sobie z tym problemem. 23,8% badanych uznało brak zasobów materialnych za bardzo duże wyzwanie (ocena 5), kolejne 23,8% organizacji oceniło go jako duże wyzwanie (ocena 4), a 9,5% respondentów – jako problem o średniej wadze. Największa grupa ankietowanych (38,1%) wskazała, że problem jest niewielkim wyzwaniem (ocena 2), a tylko 4,8% uważa wyzwanie za bardzo małe (ocena 1).

Sprzęt i materiały

Sprzęt i materiały

W konsekwencji, różnorodność oceny potrzeby **sprzętów i materiałów** nie budzi zaskoczenia. Średnia tej oceny wynosi 3,1, przy 14,3% badanych uważających tę potrzebę za bardzo dużą (ocena 5). 19% ankietowanych wyraziło zdanie, że jest to duża potrzeba (ocena 4), jedna trzecia z nich, że jest to umiarkowana potrzeba (ocena 3), a 28,6% respondentów uważa ją za małą potrzebę (ocena 2). Jedynie 4,8% organizacji i grup nieformalnych oceniło ją na poziomie 1 (bardzo mała potrzeba).

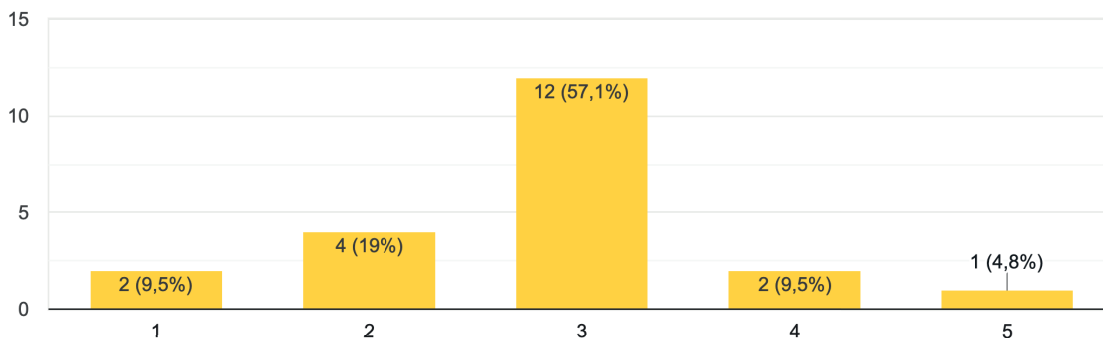
W odpowiedziach dotyczących zapotrzebowania na sprzęt i materiały organizacje najczęściej wskazywały na braki w zakresie sprzętu technicznego, takiego jak laptopy, drukarki, tonery czy nagłośnienie. Sprzęt komputerowy pojawia się regularnie jako priorytet, co jest kluczowe dla funkcjonowania biur oraz organizacji wydarzeń.

Oprócz tego, konkretne potrzeby obejmują też materiały promocyjne, takie jak banery, ulotki czy wizytówki, które są istotne dla działań informacyjnych i wizerunkowych. Wskazywano również na potrzebę bardziej specjalistycznych narzędzi, takich jak aparaty fotograficzne, flipcharty czy mikrofony, co może wspierać realizację projektów i organizację spotkań. W kilku przypadkach pojawiła się też potrzeba lokalu lub większego lokalu, co dodatkowo uwydatnia zróżnicowanie potrzeb organizacji.

Sytuacja polityczna

Sytuacja polityczna

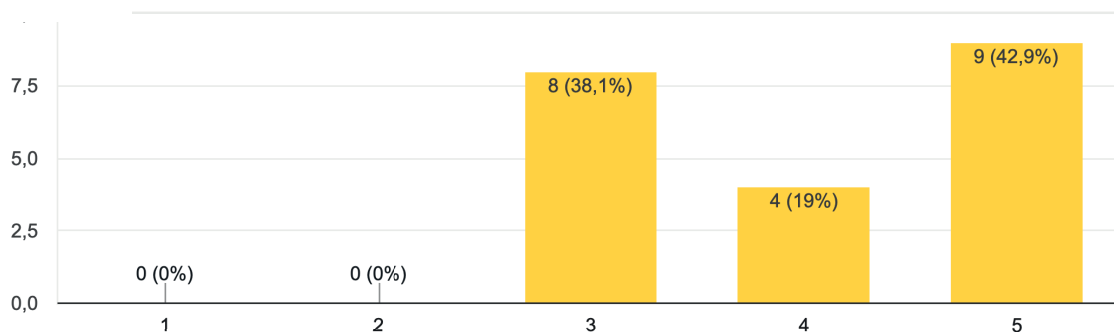
Sytuacja polityczna, choć oceniona na stosunkowo niskim poziomie (średnia 2,8), odznacza się pojedynczymi przypadkami, w którym została oceniona jako bardzo duże wyzwanie (ocena 5 – 4,8% respondentów) lub duże wyzwanie (ocena 4 – 9,5% respondentów). Stosunkowo duża grupa, aż 57,1% respondentów, uważa problem za umiarkowanie istotny (ocena 3). Kolejne 19% z nich ocenia wyzwanie jako małe (ocena 4), a tylko 9,5% – za bardzo małe (ocena 1).

Wsparcie ze strony władz

Wsparcie ze strony władz

21 odpowiedzi

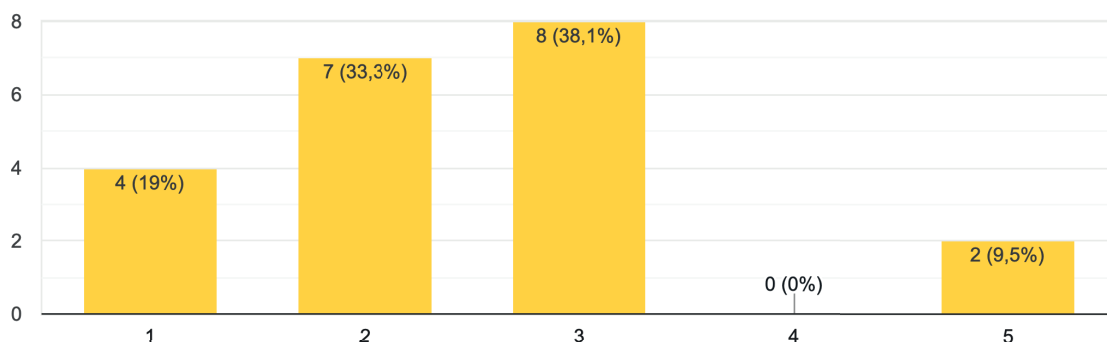

Poruszając powyższą kwestię, warto zwrócić uwagę na wysoką ocenę potrzeby **wsparcia ze strony władz**. Średnia tej oceny to 4, przy niemal połowie ankietowanych (42,9%) uważających ją za bardzo dużą potrzebę (ocena 5). 19% respondentów uważa ją za dużą potrzebę (ocena 4), a 38,1% z nich – za umiarkowaną (ocena 3). Nikt z badanych nie ocenił ją jako małą bądź bardzo małą potrzebę (oceny 2 i 1).

Niedobór personelu

Niedobór personelu

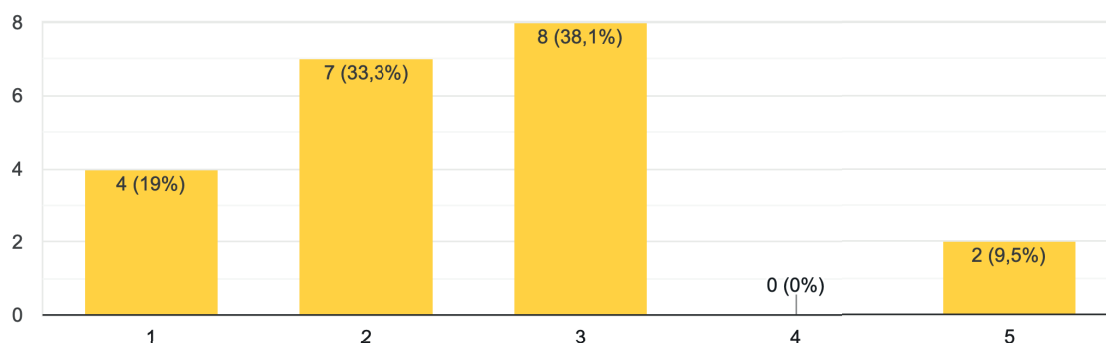
Niedobór personelu to kolejne wyzwanie, które jest oceniane przez organizacje w bardzo zróżnicowany sposób, co wskazuje na różne doświadczenia w tym obszarze.

Oceny wahają się od 1 do 5, co oznacza, że podczas gdy niektóre organizacje nie odczuwają poważnych problemów kadrowych, inne napotykają poważne trudności. Średnia ocena wynosi 2,5, co sugeruje, że problem ten nie jest postrzegany jako krytyczny przez większość respondentów. Wyzwanie pozostaje jednak istotne dla części z nich – dokładnie 9,5% badanych, którzy uważają, że niedobór personelu jest bardzo ważnym wyzwaniem (ocena 5). Najwięcej, bo 38,1% respondentów przyznało ocenę 3, co sugeruje umiarkowany problem z brakiem pracowników bądź wolontariuszy. Natomiast jedna trzecia organizacji oceniła niedobór personelu na poziomie 2 (małe wyzwanie), a 19% ankietowanych na poziomie 1 (bardzo małe wyzwanie), co wskazuje, że dla wielu z nich nie stanowi to dużego problemu.

Wolontariusze

Niedobór personelu

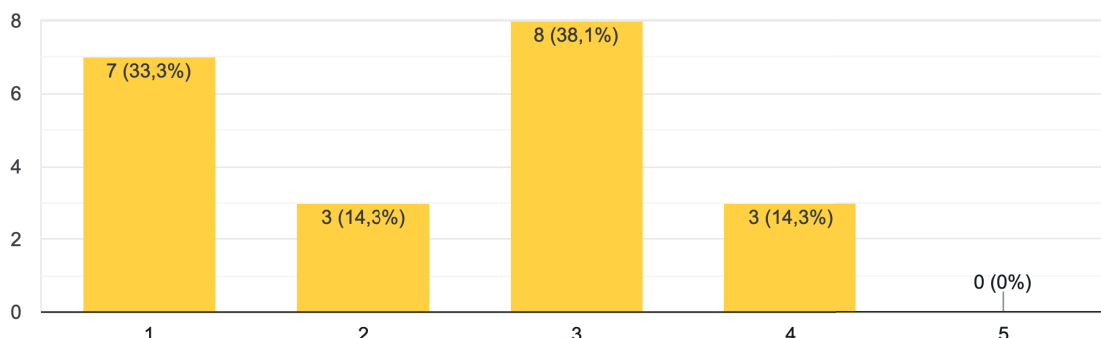

Warto zauważyć, że średnia ocen, jaką badani przyznali potrzebie wolontariuszy również plasuje się na poziomie 2,5. Podobnie, znaczne zróżnicowanie odpowiedzi wskazuje na to, że organizacje i grupy nieformalne mają mieszane doświadczenia w tym zakresie – dla części z nich kwestia wolontariatu jest istotnym wyzwaniem, podczas gdy inne radzą sobie dobrze w tym aspekcie. Choć tylko 4,8% badanych uważa, że potrzeba wolontariuszy jest bardzo dużą potrzebą (ocena 5), to już 19% z nich ocenia ją jako dużą potrzebę (ocena 4). Zdaniem 23,8% respondentów jest ona średnią potrzebą (ocena 3). Taka sama grupa uważa, że potrzeba wolontariuszy to bardzo mała potrzeba (ocena 1), a największa część badanych (28,6%) oznaczyła ją na poziomie „mała potrzeba” (ocena 2).

Niechęć lub uprzedzenia wśród lokalnej społeczności

Niechęć lub uprzedzenia wśród lokalnej społeczności

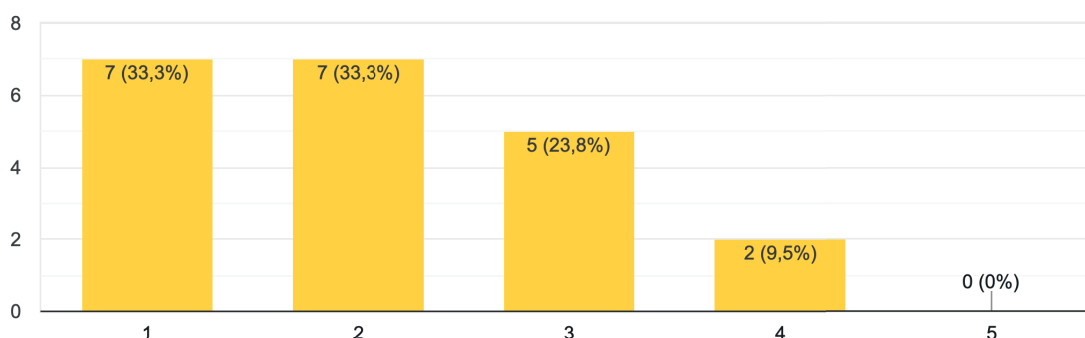

Kolejnym badanym wyzwaniem była **niechęć lub uprzedzenia** wśród lokalnej społeczności. Średnia ocen wynosi 2,3, co wskazuje, że większość organizacji i grup nieformalnych nie spotyka się z istotnymi barierami w tym obszarze. Ponadto żaden z ankietowanych podmiotów nie uważa problemu za bardzo istotny (ocena 5). 14,3% badanych jest zdania, że jest to duże wyzwanie (ocena 4). Taka sama grupa organizacji oceniła problem na 2 (mały problem). Największa grupa respondentów (38,1%) uważa wyzwanie za umiarkowane (ocena 3), a jedna trzecia z nich zaznaczyła, że jest ono bardzo małe (ocena 1).

Problemy komunikacyjne (językowe)

Problemy komunikacyjne (językowe)

Wyniki te są zbliżone do rezultatów badania stosunku ankietowanych podmiotów do **problemów komunikacyjnych** (średnia na poziomie 2,1). Żaden z badanych podmiotów nie uważa problemu za bardzo istotny (ocena 5), zaledwie 9,5% respondentów uznaje problem za duże wyzwanie (ocena 4), a kolejne 23,8% organizacji ocenia je jako średni problem (ocena 3).

Po jednej trzeciej organizacji zaznaczyło, że wyzwanie jest małe (ocena 1) lub bardzo małe (ocena 2).

Powyższa analiza dotyczy wyzwań i potrzeb organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, jednak, co zrozumiałe, również ukraińscy aktywiści i ukraińskie aktywistki w Polsce napotykają szereg wyzwań w swojej działalności, które znacząco wpływają na efektywność ich działań.

Osoby aktywistyczne często zgłaszają trudności związane z ograniczonymi zasobami czasowymi oraz brakiem sieci kontaktów do specjalistów, co utrudnia współpracę i realizację pomysłów. Wskazują dwa typy kontaktów, których brakuje im w codziennym działaniu. Z jednej strony potrzebują relacji, które pomogą im w pozyskiwaniu funduszy, a z drugiej strony szukają wsparcia merytorycznego, prawnego. Niektórzy wyrażają potrzebę wsparcia w postaci szkoleń, które pozwoliłyby im na zdobycie wiedzy na temat zakładania własnej organizacji i zarządzania nią. Podkreślają również znaczenie pomocy psychologicznej, aby móc zadbać o własne zdrowie psychiczne w trakcie intensywnej pracy na rzecz społeczności. Zgłaszana jest także potrzeba stworzenia silnej społeczności zrzeszająca osoby pomagające społeczności ukraińskiej.

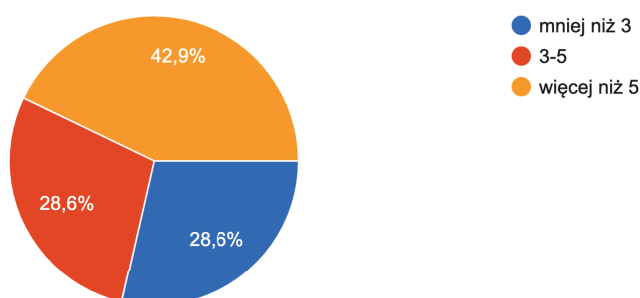
3.2 Współpraca i sieciowanie

Kolejnym badanym obszarem jest współpraca i sieciowanie ukraińskich aktorów społecznych w Polsce. Temat wydaje się szczególnie ważny w świetle tego, że, jak wynika z poprzedniego podrozdziału, partnerstwo i współpraca jest jednym z najistotniejszych elementów ich działalności.

PL

Współpraca z polskimi organizacjami

Z iloma POLSKIMI organizacjami tworzycie partnerstwa, realizujecie wspólne projekty, inicjatywy? (proszę wybrać liczbę)

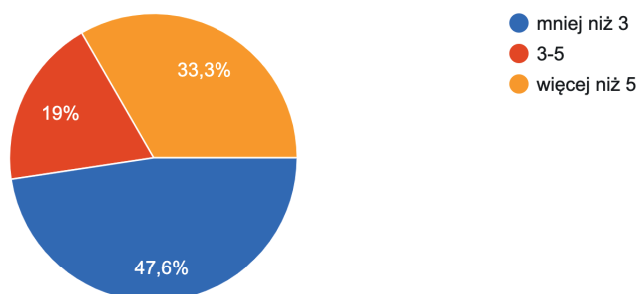

Opierając się na powyższym grafie można stwierdzić, że 42,9% organizacji lub grup nieformalnych respondentów współpracuje, tworzy partnerstwa, realizuje wspólne projekty i inicjatywy z ponad pięcioma polskimi organizacjami. 28,6% badanych jednostek współpracuje z od trzema do pięcioma polskimi organizacjami. Taki sam odsetek, tj. 28,6%, ankietowanych organizacji lub grup nieformalnych współpracuje z mniej niż trzema polskimi organizacjami.

UKR

Współpraca z ukraińskimi organizacjami

Z iloma UKRAIŃSKIMI organizacjami tworzycie partnerstwa, realizujecie wspólne projekty, inicjatywy? (proszę wybrać liczbę)

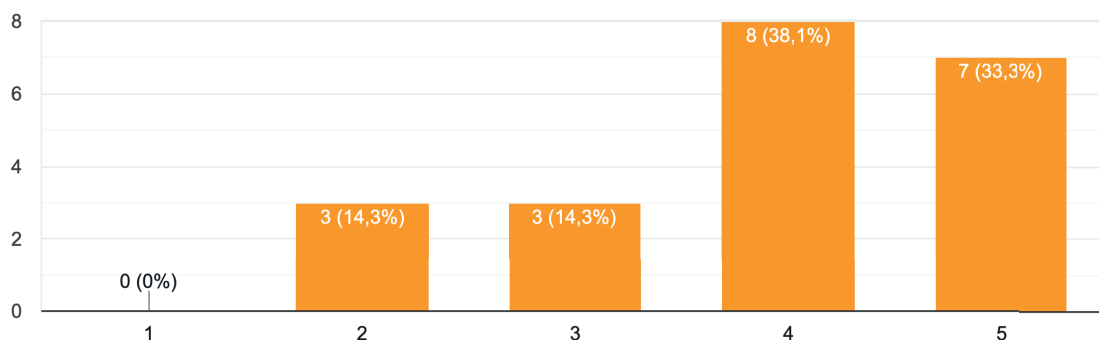

Jednocześnie 33,3% respondentów tworzą partnerstwa, realizują wspólne projekty i inicjatywy z więcej niż pięcioma ukraińskimi organizacjami; 19% badanych deklaruje, że współpracuje z trzema, czterema lub pięcioma ukraińskimi organizacjami, a niemal połowa z nich, dokładnie 47,6% – z mniej niż trzema.

Efektywność współpracy

Jak oceniacie efektywność współpracy z innymi organizacjami? (Proszę ocenić na skali od 1 do 5, gdzie 1 to "bardzo nieefektywna", a 5 to "bardzo efektywna")

Uczestnicy badania oceniali również **efektywność współpracy z innymi organizacjami** w skali od 1 (bardzo nieefektywna) do 5 (bardzo efektywna). Jedna trzecia z nich oceniła współpracę jako bardzo efektywną (ocena 5), a największa grupa ankietowanych (38,1%) uważa ją za efektywną (ocena 4).

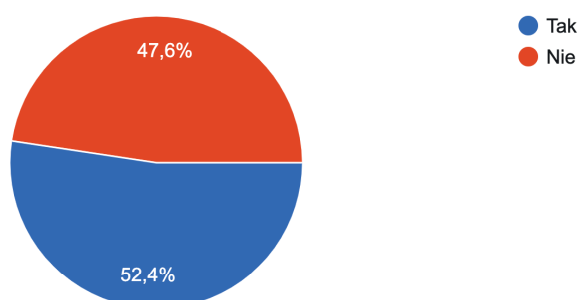
14,3% respondentów uznało ją za średnio efektywną (ocena 3), a taka sama część badanych jest zdania, że współpraca ta jest nieefektywna (ocena 2). Nikt z badanych nie ocenił współpracy z innymi organizacjami jako bardzo nieefektywnej (1). Średnia ocena efektywności wynosi 3,9.

W formularzu oraz grupach fokusowych uczestnicy badania zostali poproszeni o zastanowienie się, z czego wynika i co wpływa na efektywność współpracy z innymi organizacjami. Odpowiedzi badanych wskazują na zróżnicowane doświadczenia związane z efektywnością współpracy ukraińskich organizacji i grup nieformalnych w Polsce. Z jednej strony wielu respondentów podkreśla pozytywne aspekty, takie jak wartość dodana płynąca z partnerstwa, które pozwala na realizację większych projektów oraz rozwój organizacji. Partnerstwo umożliwia tworzenie nowych programów, wspieranie się wzajemnie, wymianę doświadczeń oraz polecanie beneficjentów, a także pozwala na zwiększenie rocznych budżetów i realizację niezależnych projektów unijnych. Współpraca z lokalnymi organizacjami oraz władzami i przedsiębiorcami lokalnymi jest postrzegana jako kluczowy element wpływający na pozytywne wyniki projektów, umożliwiając korzystanie z zasobów i sprzętu. Ważnym elementem jest także wzajemna wymiana doświadczeń oraz networking, co sprzyja nauce i poznawaniu nowych ludzi. Z drugiej strony pojawiają się również trudności, takie jak brak zasobów do budowania długotrwałych partnerstw, konkurencja między organizacjami oraz problemy komunikacyjne i niejasny podział obowiązków. Niestabilna sytuacja związana z wojną także wpływa negatywnie na stabilność relacji z partnerami. Niemniej jednak, współpraca przy konkretnych projektach jest często oceniana bardzo wysoko, zwłaszcza jeśli partnerzy są dobrze dobrani pod kątem wspólnych celów i kultury organizacyjnej.

Przynależność do sieci organizacji

Czy jesteście członkiem jakiejś sieci lub federacji, koalicji, forum, konsorcjum organizacji pozarządowych?

Kontynuując badanie współpracy i sieciowania, zadaliśmy pytanie o **przynależność do sieci organizacji**. Okazuje się, że ponad połowa badanych organizacji i grup nieformalnych, dokładnie 52,4% z nich, jest członkiem sieci/federacji/forum/konsorcjum organizacji pozarządowych.

Do tych sieci (federacji/koalicji/forum/konsorcjum organizacji pozarządowych) należą:

- KOMM (Koalicja Organizacji Mniejszościowych i Migranckich),
- Koalicja Solidarity for Diversity,
- Federacja Mazowia,
- NGO Forum „Razem”,
- Komisja Dialogu Obywatelskiego ds. miejskiego Systemu Wsparcia Integracji imigrantów i imigrantek,
- Konsorcjum migracyjne,
- Koalicja Warmińsko-Mazurska,
- Federacja FOSa,
- Forum Współpracy i Integracji,
- Wrocławska Grupa Branżowa ds. Migracji i Społeczeństwa Różnorodnego Kulturowo,
- EUDiF,
- Fundacja Ukraina

Wszystkie badane osoby aktywistyczne sporadycznie lub regularnie współpracują z innymi aktywistami oraz organizacjami. Wśród najczęściej wymienianych znajdują się lokalne struktury Związku Ukraińców w Polsce. Nieliczni z badanych współpracują z władzami lokalnymi, a gdy już to robią, odbywa się to na poziomie Urzędów Miasta i Gminy. Współpraca z organizacjami obejmuje wsparcie merytoryczne, szkoleniowe oraz organizację wydarzeń, a także wspólne realizowanie projektów. Niemniej jednak, aktywiści oceniają, że współpraca mogłaby wyglądać lepiej. Zgłaszają brak przestrzeni na integrację oraz dzielenie się doświadczeniami, co w połączeniu z ograniczeniami czasowymi wpływa na efektywność działań. W niektórych przypadkach współpraca odbywa się z przymusu, co dodatkowo obniża jej jakość.

Oczekiwania wobec sieciowania ukraińskich organizacji w Polsce koncentrują się wokół kilku kluczowych obszarów. Przede wszystkim ukraińscy aktorzy społeczni podkreślają znaczenie wymiany informacji, doświadczeń i najlepszych praktyk, co ma na celu lepszą koordynację działań i unikanie duplikacji projektów. Sieciowanie ma także na celu połączenie sił w realizacji wspólnych projektów i inicjatyw, co umożliwi bardziej efektywne zaspokajanie potrzeb społeczności ukraińskiej w Polsce. Istotnym elementem jest rozwój kontaktów, wsparcie wzajemne oraz kierowanie beneficjentów do odpowiednich organizacji. Organizacje oczekują również lepszego podziału ról i zadań w ramach partnerstw, a także wspólnego ustalania celów i strategii długoterminowych, w oparciu o dokładne badanie potrzeb społeczności lokalnej.

Wielu respondentów postuluje utworzenie **krajowej sieci ukraińskich organizacji**, która ułatwiłaby pozyskiwanie funduszy, rzecznictwo na rzecz wspólnych interesów oraz koordynację działań w zakresie pracy z młodzieżą, dziećmi i rodzinami. Sieciowanie mogłoby wspierać integrację i rozwój działań kulturalnych oraz humanitarnych, jak również ułatwiać wspólne projekty edukacyjne i szkolenia, szczególnie w zakresie komunikacji, promocji, pozyskiwania funduszy oraz współpracy z firmami. Organizacje widzą w takich działaniach szansę na większy rozwój, zarówno pod względem finansowym, jak i organizacyjnym, oraz lepsze osiągnięcie celów, które w pojedynkę byłyby trudne do zrealizowania. Wspólne działania mają na celu wzmocnienie rzecznictwa, stworzenie standardów pracy oraz budowanie silniejszej społeczności organizacji ukraińskich w Polsce.

3.3 Osiągnięcia i wpływy

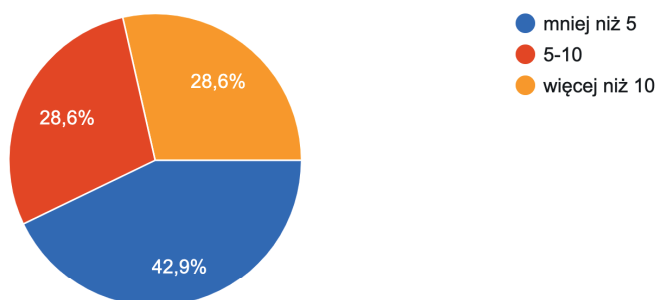
Trzecim analizowanym zagadnieniem są osiągnięcia i wpływy ukraińskich aktorów społecznych w Polsce. W tej części badaliśmy liczbę, zasięg i skuteczność realizowanych przez nich działań.

Ilość zrealizowanych projektów

Ile projektów zrealizowaliście w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

21 odpowiedzi

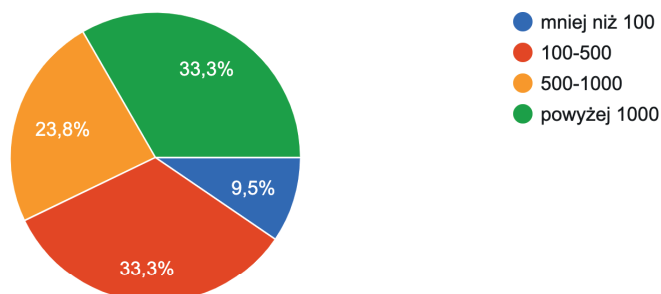

Z analizy wyników badania wynika, że niemal połowa, bo 42,9% organizacji i grup nieformalnych zrealizowała od sierpnia/września 2023 r. do sierpnia/września 2024 r. mniej niż 5 projektów. W tym samym czasie 28,6% respondentów zrealizowało od 5 do 10 projektów. Taka sama liczba ankietowanych zaznaczyła, że zrealizowała ponad 10 projektów (również w tym samym czasie).

Ilość osób, które skorzystały z usług w ostatnich 12 miesiącach

Ile osób skorzystało z waszych usług w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

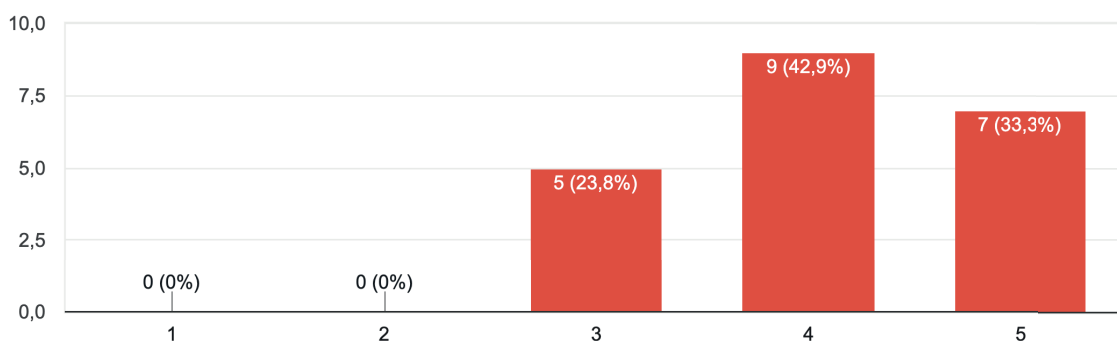
Jak ilustruje powyższy graf, jedna trzecia respondentów wskazała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy (sierpień/wrzesień 2023 r. – sierpień/wrzesień 2024 r.) z ich usług skorzystało powyżej 1000 osób. Taka sama grupa (33,3%) szacuje, że ich projekty zebrały łącznie między 100 a 500 beneficjentów. 23,8% badanych podmiotów miało między 500 a 1000 beneficjentów, a zaledwie 9,5% ankietowanych – mniej niż 100.

Warto zaznaczyć, że organizacje realizujące projekty kulturalne, integracyjne oraz informacyjne docierały do większej liczby beneficjentów. Organizacje docierające do mniejszej liczby beneficjentów często koncentrowały swoje działania na specyficznych grupach i celach, co ograniczało ich zasięg, ale pozwala na głębszy wpływ. Przykłady obejmują projekty otwarcia sensorycznych placów zabaw czy edukacyjne inicjatywy, które wymagają intensywnego wsparcia, a ich charakter angażuje uczestników w dłuższe programy. Inicjatywy związane ze wsparciem psychologicznym i prawnym, jak grupy wsparcia dla kobiet czy seniorów, również skupiają się na konkretnej grupie, co pozwala na bardziej spersonalizowane podejście.

Ocena skuteczności działań

Jak oceniacie skuteczność waszych działań na rzecz Ukraińców w Polsce? (Proszę ocenić na skali od 1 do 5, gdzie 1 to "bardzo nieskuteczna", a 5 to "bardzo skuteczna")

Badani oceniali również skuteczność własnych działań na rzecz Ukraińców w Polsce. W skali 1 do 5, gdzie 1 to „bardzo nieskuteczna”, a 5 to „bardzo skuteczna”, jedna trzecia organizacji oceniła swoją działalność na 5. 42,9% respondentów oceniła ją jako skuteczną (ocena 4), a 23,6% z nich – jako średnio skuteczną (ocena 3). Żaden z respondentów nie uznał swojej działalności za nieskuteczną lub bardzo nieskuteczną (oceny 2 i 1). Dość wysoka średnia ocen (4,1) i znaczna jednomysłność oceny pozwalają stwierdzić, że na ogół ukraińskie organizacje i grupy nieformalne są usatysfakcjonowane skutecznością podejmowanych działań.

Również ukraińscy aktywiści i aktywistki w Polsce dostrzegają znaczący wpływ swojej działalności na społeczność ukraińską, szczególnie w kontekście integracji rodzin oraz wsparcia psychologicznego. Wiele osób podkreśla, że ich praca przyczynia się do lepszej integracji ukraińskich rodzin w polskim środowisku, a także umożliwia nawiązywanie więzi między rodzinami wychowującymi dzieci w podobnym wieku. Udzielanie wsparcia psychologicznego okazuje się istotne zarówno dla dzieci, jak i dla rodziców, co ma pozytywny wpływ na samopoczucie całej społeczności.

Jednak niektórzy aktywiści mają trudności z oceną rzeczywistego wpływu swoich działań, często nie mają pewności, czy osoby korzystają z przekazywanych przez nich porad i informacji. W takich wypadkach pozytywne opinie i wdzięczność, które otrzymują od beneficjentów, stanowią dla nich motywację do dalszej pracy.

Aktywiści starają się także, aby mniejszość ukraińska była widoczna i dobrze postrzegana w społeczeństwie polskim. Przykładem takich działań są organizowane warsztaty dla młodzieży, które promują ukraińską kulturę, a także udział w lokalnych wydarzeniach, gdzie prezentują kulturę ukraińską. Wierzą, że dzięki takim inicjatywom, społeczność, w której działają, zyskuje reputację jako wyjątkowe miejsce, a jednocześnie dzieci są uczone, by nie wstydzić się swojego pochodzenia.

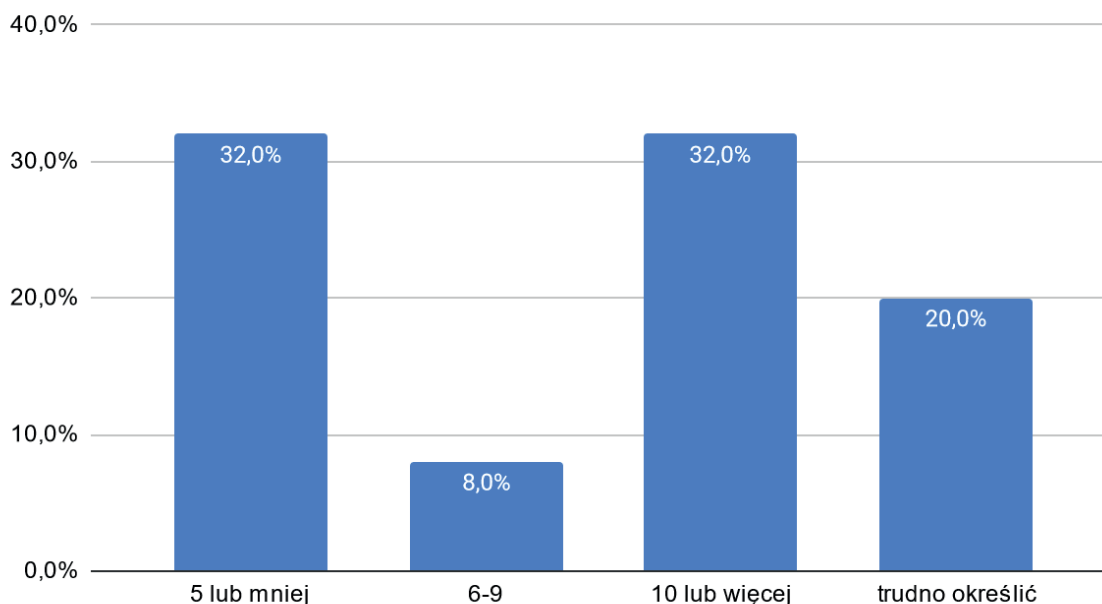
W zakresie dostrzegalności działań aktywistów w mediach pojawiają się mieszane odczucia. Niektórzy przyznają, że nie promują wystarczająco swoich inicjatyw, przez co pozostają niezauważeni. Inni zauważają, że ich działania są dosyć często dostrzegane w lokalnych mediach. W sporadycznych sytuacjach aktywiści są prezentowani w mediach ogólnopolskich jako specjaliści. Z zebranych odpowiedzi można odczuć, że prezentowanie swoich dokonań w mediach przynosi wielu specjalistom zadowolenie oraz dumę.

3.4 Przyszłość i plany

Planowana liczba projektów

Planowana liczba projektów

Spośród ankietowanych, 32% zadeklarowało, że w ciągu najbliższych 12 miesięcy planuje zrealizować 5 lub mniej projektów. Taki sam odsetek respondentów planuje zrealizować 10 lub więcej projektów. Z kolei 8% ankietowanych zakłada realizację od 6 do 9 projektów.

Obszar działalności

W odpowiedzi na pytanie o charakter planowanych projektów, ukraińscy aktorzy społeczni w Polsce wskazali na szeroki zakres działań, obejmujących działania integracyjne, edukacyjne, społeczne, kulturalne oraz wsparcie psychologiczne i prawne. Wśród inicjatyw integracyjnych znajdują się projekty takie jak otwarcie sensorycznego placu zabaw, warsztatownie oraz centra wsparcia i integracji, które mają na celu budowanie wspólnoty i wsparcie Ukraińców w Polsce. Respondenci kładą duży nacisk na edukację – planują treningi samoobrony i asertywności dla kobiet, wsparcie dla dzieci i młodzieży, a także przeciwdziałanie dyskryminacji w szkołach.

Istotną część działań stanowią również projekty kulturalne, takie jak organizacja festiwali promujących ukraińską kulturę, prowadzenie Ukraińskiej Sobotniej Szkoły oraz półkolonii dla dzieci. W obszarze edukacji pozaformalnej planowane są kursy komputerowe, językowe oraz szkolenia zawodowe.

Dodatkowo, uczestnicy badania zajmują się wspieraniem migrantów poprzez punkty konsultacyjne oraz działania mające na celu legalizację pobytu, poprawę szans na zatrudnienie i integrację z lokalną społecznością. Zaplanowano także programy wsparcia psychologicznego, zwłaszcza dla osób starszych i tych dotkniętych PTSD, oraz inicjatywy związane z przedsiębiorczością, w tym pomoc w zakładaniu działalności gospodarczej i aktywizacji zawodowej uchodźców.

Projekty o charakterze wspólnotowym, takie jak turystyka rodzinna, aktywność sportowa dzieci, rozwój osobisty oraz działania promocyjne, mają na celu wzmocnienie integracji pomiędzy osobami z Ukrainy, Polski i innych krajów. Uczestnicy badania przewidują również działania na rzecz równości, w tym projekty wspierające kobiety w walce z dyskryminacją i przemocą domową. W planach są także wydarzenia wspierające różnorodność oraz projekty profilaktyczne skierowane do dzieci.

Wreszcie, respondenci planują działania humanitarne, takie jak pomoc w strefach przyfrontowych, oraz wsparcie systemowe dla osób z niepełnosprawnościami.

Potrzeby finansowe związane z realizacją przyszłych projektów

Respondenci wskazali na znaczące potrzeby finansowe związane z realizacją przyszłych projektów oraz kontynuacją dotychczasowej działalności ukraińskich aktorów społecznych w Polsce. Wśród zgłoszonych potrzeb finansowych znalazły się wydatki na wynajem lokali oraz koszty utrzymania biur, które są kluczowe dla działalności. Wiele organizacji zwróciło uwagę na konieczność pozyskania większego wsparcia finansowego, aby móc zrealizować wydarzenia pozaszkolne, takie jak wyjazdy na festiwale i konkursy.

Istnieje także duża niepewność co do przyszłej sytuacji finansowej, zwłaszcza po wycofaniu się organizacji międzynarodowych, które wcześniej wspierały ich działalność. W związku z tym, wiele organizacji boryka się z problemem braku funduszy, wykonując działania na własny koszt oraz na koszt wolontariuszy.

Respondenci wskazali także na różnorodne wydatki administracyjne oraz materiały potrzebne do realizacji projektów. Wiele z organizacji podkreśla, że mają ograniczone środki na codzienną działalność, co negatywnie wpływa na ich zdolność do podejmowania nowych inicjatyw i wsparcia społeczności ukraińskiej w Polsce.

Podsumowując, respondenci zgłosili ogromne potrzeby finansowe, które są kluczowe dla kontynuowania i rozwoju działań na rzecz społeczności ukraińskiej w Polsce.

Potrzeby kadrowe związane z realizacją przyszłych projektów

Respondenci wskazali na różnorodne potrzeby kadrowe związane z realizacją projektów, które różnią się w zależności od specyfiki organizacji i ich aktualnych priorytetów. Wiele z nich zgłasza zapotrzebowanie na określone stanowiska, takie jak pedagodzy przedszkolni, terapeuci, menedżerowie projektów oraz specjaliści ds. mediów społecznościowych. W niektórych przypadkach, potrzeby kadrowe są umiarkowane, albo organizacje szybko zamykają wakaty.

Jednakże, część respondentów zaznaczyła, że brakuje zaangażowanych młodych ludzi oraz wykwalifikowanych specjalistów, co stanowi wyzwanie dla ich działalności. Wspomniano również, że w chwili obecnej niektóre organizacje nie mają wyraźnych potrzeb kadrowych, a ich przyszłość jest niepewna, co utrudnia planowanie zatrudnienia.

Część organizacji wskazała na konieczność pozyskania dodatkowych osób do zespołów projektowych, podkreślając, że administracyjne obowiązki często zajmują dużo czasu, co ogranicza możliwości podejmowania nowych działań, takich jak pisanie wniosków o dofinansowanie. Wśród potrzeb kadrowych pojawiła się także konieczność zatrudnienia osób z branży kultury, takich jak instruktorzy tańca, sportu oraz zajęć teatralnych czy muzycznych.

Respondentów łączy poczucie, że chociaż niektóre organizacje mają kadry w pełni zaspokajające ich potrzeby, to jednak brak wykwalifikowanych specjalistów oraz konieczność zwiększenia zaangażowania młodych ludzi są kluczowymi wyzwaniami, które mogą wpłynąć na realizację projektów w przyszłości.

Potrzeby rzeczowe związane z realizacją przyszłych projektów

Respondenci zidentyfikowali zróżnicowane potrzeby rzeczowe związane z działalnością swoich organizacji. Większość oceniła je jako umiarkowane lub niewielkie, jednak niektóre podmioty zgłosiły istotniejsze wymagania, zwłaszcza w zakresie sprzętu biurowego i komputerowego.

Wśród wskazanych potrzeb znalazły się drukarki, aparaty fotograficzne, meble biurowe oraz sprzęt komputerowy. Ponadto, wiele organizacji wskazało na konieczność posiadania odpowiednich lokali do realizacji działań integracyjnych i wspierających.

Kilka podmiotów wskazało brak własnych przestrzeni do organizacji wydarzeń, co stanowi istotną przeszkodę w prowadzeniu ich działalności. Chociaż ogólnie respondenci dysponują wystarczającymi zasobami do prowadzenia działalności, istnieje potrzeba dalszego wsparcia w zakresie infrastruktury rzeczowej.

Potrzeby szkoleniowe związane z realizacją przyszłych projektów

Na podstawie zgłoszonych odpowiedzi zidentyfikowano także kluczowe obszary, w których ukraińscy aktorzy społeczni działający w Polsce wskazują na potrzebę szkoleń:

1) Fundraising i pisanie projektów

Najczęściej wskazywanym obszarem jest fundraising, czyli pozyskiwanie funduszy dla prowadzenia działalności. Wiele osób wyraża potrzebę szkoleń dotyczących efektywnych metod zdobywania grantów, pisania projektów, w tym projektów unijnych, oraz lepszego pozyskiwania funduszy.

2) Wsparcie psychologiczne i przeciwdziałanie wypaleniu

Aktywiści podkreślają potrzebę szkoleń z zakresu wsparcia psychologicznego, w tym radzenia sobie z wypaleniem zawodowym, rozwoju asertywności oraz metod przeciwdziałania stresowi.

3) Zarządzanie zespołem i organizacją

Istotnym obszarem jest zarządzanie zespołem, obejmujące takie zagadnienia jak team building, integracja zespołu, zarządzanie projektami oraz efektywne dawanie feedbacku. Ważne są także szkolenia dotyczące zarządzania operacyjnego NGO oraz pozyskiwania i zarządzania wolontariuszami.

4) Marketing i promocja organizacji

Aktorzy społeczni zgłaszają potrzebę rozwoju kompetencji w zakresie promocji organizacji i prowadzenia mediów społecznościowych. Wskazano na konieczność szkolenia w obsłudze narzędzi takich jak Canva, Facebook, czy strona internetowa.

5) Narzędzia cyfrowe i techniczne

Zgłoszono zapotrzebowanie na szkolenia w zakresie korzystania z Excela, sztucznej inteligencji oraz innych narzędzi wspierających codzienną pracę, szczególnie w kontekście zarządzania projektami, księgowości i rachunkowości finansowej.

6) Zarządzanie zasobami ludzkimi (HR)

Szkolenia z zakresu HR, w tym rekrutacji oraz zarządzania wolontariuszami i zespołami, są istotne dla sprawnego funkcjonowania organizacji w zmieniających się warunkach.

7) Doradztwo prawne i nostryfikacja dyplomów

Wskazano również na potrzebę szkoleń dotyczących nostryfikacji dyplomów oraz porad prawnych, szczególnie w kontekście funkcjonowania nauczycieli i terapeutów w Polsce.

Oczekiwania wobec władz lokalnych związane z realizacją przyszłych projektów

Oczekiwania ukraińskich aktorów społecznych wobec władz lokalnych w Polsce koncentrują się na kilku kluczowych obszarach. Przede wszystkim liczą oni na stabilne i długoterminowe wsparcie finansowe oraz infrastrukturalne, które umożliwi planowanie i realizację działań w dłuższej perspektywie.

Oczekują także dostępu do przestrzeni i infrastruktury, takich jak sale spotkań, biura czy miejsca na organizację wydarzeń. Istotne jest również wsparcie techniczne i logistyczne w organizacji inicjatyw oraz pomoc w promocji ich działań w lokalnych mediach i kanałach informacyjnych.

Ukraińscy aktorzy społeczni podkreślają potrzebę współpracy z władzami lokalnymi, w tym strategii integracji Ukraińców z życiem miasta oraz koordynacji działań instytucji publicznych, kluczowych dla integracji cudzoziemców (szkoły, urzędy pracy, OPS). Ważnym oczekiwaniem jest zmniejszenie biurokracji oraz ułatwienia w dostępie do preferencyjnych stawek za wynajem lokali miejskich. Organizacje liczą także na regularne spotkania, jasną i transparentną komunikację oraz wspólne działania przy projektach międzynarodowych i kampaniach komunikacyjnych, które podkreślają wkład Ukrainek i Ukraińców w rozwój lokalnych społeczności.

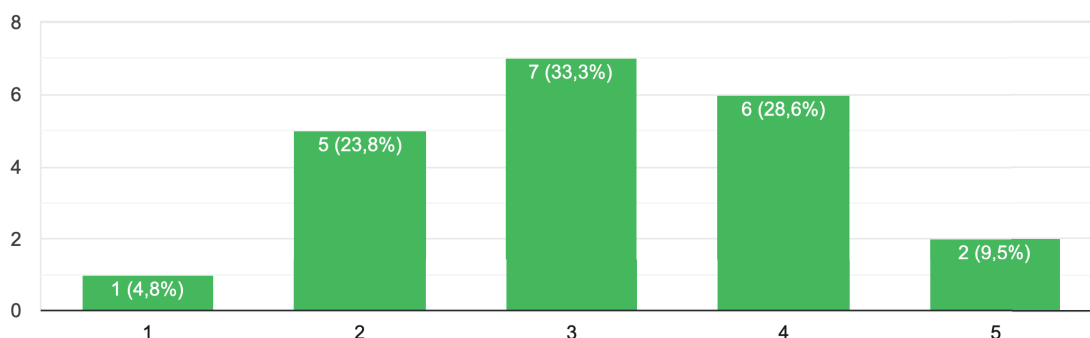
Dodatkowo oczekują większej liczby konkursów z funduszami na działania NGO, wsparcia prawnego oraz tworzenia grup roboczych do omawiania problemów migrantów na szczeblu lokalnym.

3.5 Sytuacja polityczna i współpraca z władzami

Wpływ sytuacji politycznej na działalność organizacji

Jak oceniacie wpływ bieżącej sytuacji politycznej na waszą działalność? (Proszę ocenić na skali od 1 do 5, gdzie 1 to "bardzo negatywny", a 5 to "bardzo pozytywny")

Wyniki ankiety pokazują, że większość respondentów ocenia wpływ bieżącej sytuacji politycznej na swoją działalność jako umiarkowany. Najwięcej osób (33,3%) wybrało ocenę neutralną (3), a 28,6% oceniło wpływ jako raczej pozytywny (4). Negatywny wpływ odczuwa 28,6% respondentów (oceny 1 i 2), przy czym tylko 4,8% ocenia go jako bardzo negatywny. Zaledwie 9,5% ocenia wpływ sytuacji jako bardzo pozytywny (5).

Respondenci uzasadniają swoje oceny wpływu bieżącej sytuacji politycznej na działalność organizacji w różnorodny sposób. Pozytywne oceny wynikają z uzyskanego dofinansowania oraz nowych możliwości współpracy z innymi organizacjami i instytucjami, zarówno na poziomie lokalnym, jak i międzynarodowym. Zauważono również, że klimat polityczny sprzyja dialogowi na temat migracji i integracji, co umożliwia skuteczniejsze działania w tym zakresie.

Negatywne opinie wynikają natomiast z malejącego wsparcia finansowego oraz trudności administracyjnych i biurokratycznych. Część respondentów wskazuje także na negatywny wpływ przekazów medialnych na nastroje społeczne wobec Ukraińców, co znajduje odzwierciedlenie m.in. w instytucjach edukacyjnych. Dodatkowo, niektórzy odczuwają pogorszenie relacji polsko-ukraińskich, co ma wpływ na postrzeganie uchodźców i organizacji.

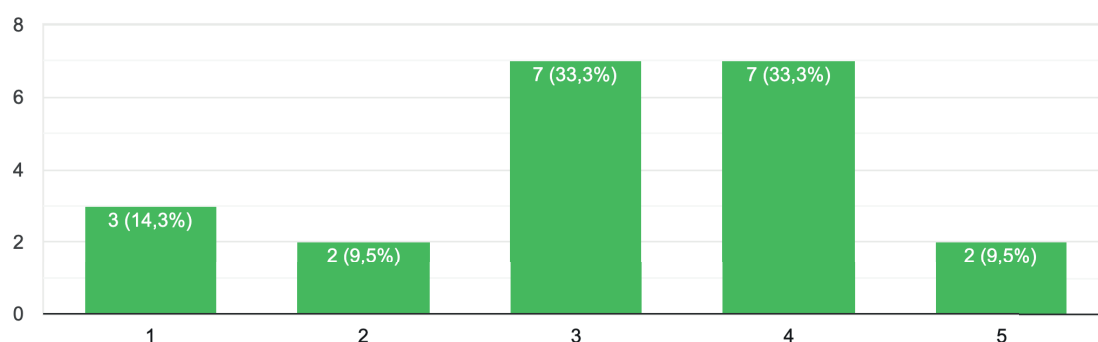
Wielu respondentów zaznacza jednak, że bieżąca sytuacja polityczna nie ma istotnego wpływu na ich działalność lub nie odczuwają jej skutków bezpośrednio, chociaż zmiany przepisów prowadzą do zwiększonego zapotrzebowania na porady prawne.

Ponadto, uczestnicy badania różnie oceniają poziom wsparcia otrzymywanego od władz lokalnych. Wiele z nich korzysta z niewielkiego dofinansowania projektów, a także z dotacji przyznawanych w ramach konkursów. Niektóre organizacje otrzymują regularne granty na prowadzenie działań integracyjnych, co pozwala na rozwijanie ich aktywności w regionie. Jednakże, niektóre z organizacji zgłaszają brak wsparcia ze strony władz lokalnych, co ogranicza ich możliwości działania. Wiele z nich nie ma dostępu do bardziej znaczących form pomocy, a ich współpraca z władzami często ogranicza się do ustnych sygnałów zaniepokojenia problemami. Dodatkowo, organizacje korzystają z lokalnych zasobów, takich jak powierzchnie biurowe oraz sale do spotkań grupowych, jednak wciąż opinie na temat skuteczności tego wsparcia pozostają zróżnicowane.

Relacje z władzami lokalnymi

Jak oceniacie relacje, które utrzymujecie z władzami lokalnymi? (Proszę ocenić na skali od 1 do 5, gdzie 1 to "słabe", a 5 to "bardzo dobre")

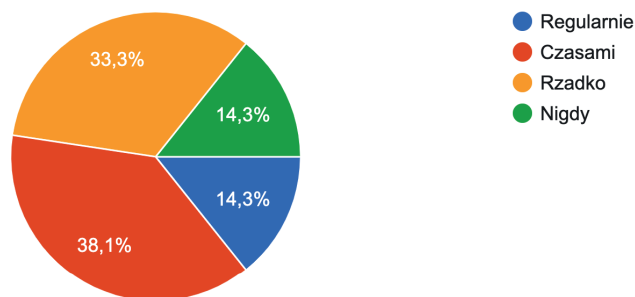
Wykres przedstawiający oceny relacji z władzami lokalnymi wskazuje, że większość respondentów ocenia te relacje umiarkowanie pozytywnie. 33,3% badanych przyznało oceny neutralne (3) oraz 33,3% wyraziło pozytywne opinie (4). Mniejsza grupa, 9,5%, ocenia relacje z władzami jako bardzo dobre (5). Z drugiej strony, 14,3% respondentów ocenia swoje relacje z władzami lokalnymi jako bardzo słabe (1), a 9,5% uznaje je za raczej negatywne (2). Dane te pokazują, że choć przeważają oceny neutralne i pozytywne, istnieje także część badanych, którzy doświadczają trudności we współpracy z władzami.

Respondenci różnie uzasadniają swoje oceny relacji z władzami lokalnymi. Pozytywne oceny wynikają głównie z otrzymanego wsparcia finansowego, np. poprzez granty i dotacje, co umożliwia realizację projektów. Zadowolająca współpraca i otwartość na dialog są również wymieniane jako czynniki budujące pozytywne relacje. Z drugiej strony, respondenci wyrażają rozczarowanie brakiem realnego wsparcia mimo deklarowanej chęci kontaktu. Często wskazują na trudności w nawiązywaniu relacji, brak zaproszeń do współpracy oraz niewielkie zaangażowanie władz po stronie lokalnej. Niektóre organizacje czują się „niewidzialne” dla władz, a mimo spotkań i prób współpracy, ich potrzeby nie są w pełni uwzględniane.

Konsultacje społeczne i spotkania z władzami

Czy wasza organizacja bierze udział w konsultacjach społecznych lub spotkaniach z władzami?

Wyniki wskazują, że udział ukraińskich aktorów społecznych w konsultacjach społecznych oraz spotkaniach z władzami jest zróżnicowany. 14,3% respondentów uczestniczy w nich regularnie, co świadczy o stałej współpracy z władzami. Większość, 38,1%, bierze udział w takich spotkaniach sporadycznie, a 33,3% deklaruje, że zdarza się to rzadko. Z kolei 14,3% respondentów nigdy nie uczestniczyło w konsultacjach, co wskazuje na brak lub ograniczoną współpracę z władzami. Wyniki te sugerują, że choć część organizacji angażuje się w dialog z władzami, wiele z nich doświadcza trudności w regularnym uczestnictwie w procesach konsultacyjnych.

3.6 Lokalizacja

Lokalizacja i środowisko, w którym działają ukraińskie organizacje i grupy nieformalne, mają różnorodny wpływ na ich rozwój. Część organizacji wskazuje, że lokalizacja sprzyja ich działaniom, umożliwiając bliski kontakt ze społecznością lokalną oraz większe zaangażowanie w życie regionu. Przykładem jest zakorzenienie organizacji w Warszawie, gdzie rośnie liczba osób uczestniczących w warsztatach i spotkaniach, co pozytywnie wpływa na ich działalność.

Jednakże wiele organizacji zauważa braki infrastrukturalne, takie jak brak własnej siedziby, co ogranicza ich efektywność. Powiatowe lokalizacje są często wskazywane jako czynniki utrudniające rozwój, szczególnie ze względu na odpływ młodych ludzi do większych miast. Organizacje z mniejszych ośrodków napotykają trudności w pozyskaniu młodego, zaangażowanego zespołu, co ogranicza ich potencjał.

Respondenci podkreślają także, że w kontekście lokalizacji współpraca z lokalnymi władzami, wojewodami czy urzędami dzielnic mogłaby bardziej sprzyjać ich rozwojowi, a jej brak hamuje postęp.

Pomimo wyzwań, lokalizacja organizacji, zwłaszcza w miejscach takich jak Warszawa czy Lublin, oferuje możliwość bliskiej współpracy z lokalnymi i międzynarodowymi partnerami, a także sprzyja tworzeniu własnych inicjatyw i rozwijaniu oferty edukacyjnej oraz projektowej, szczególnie w obszarze wsparcia uchodźców.

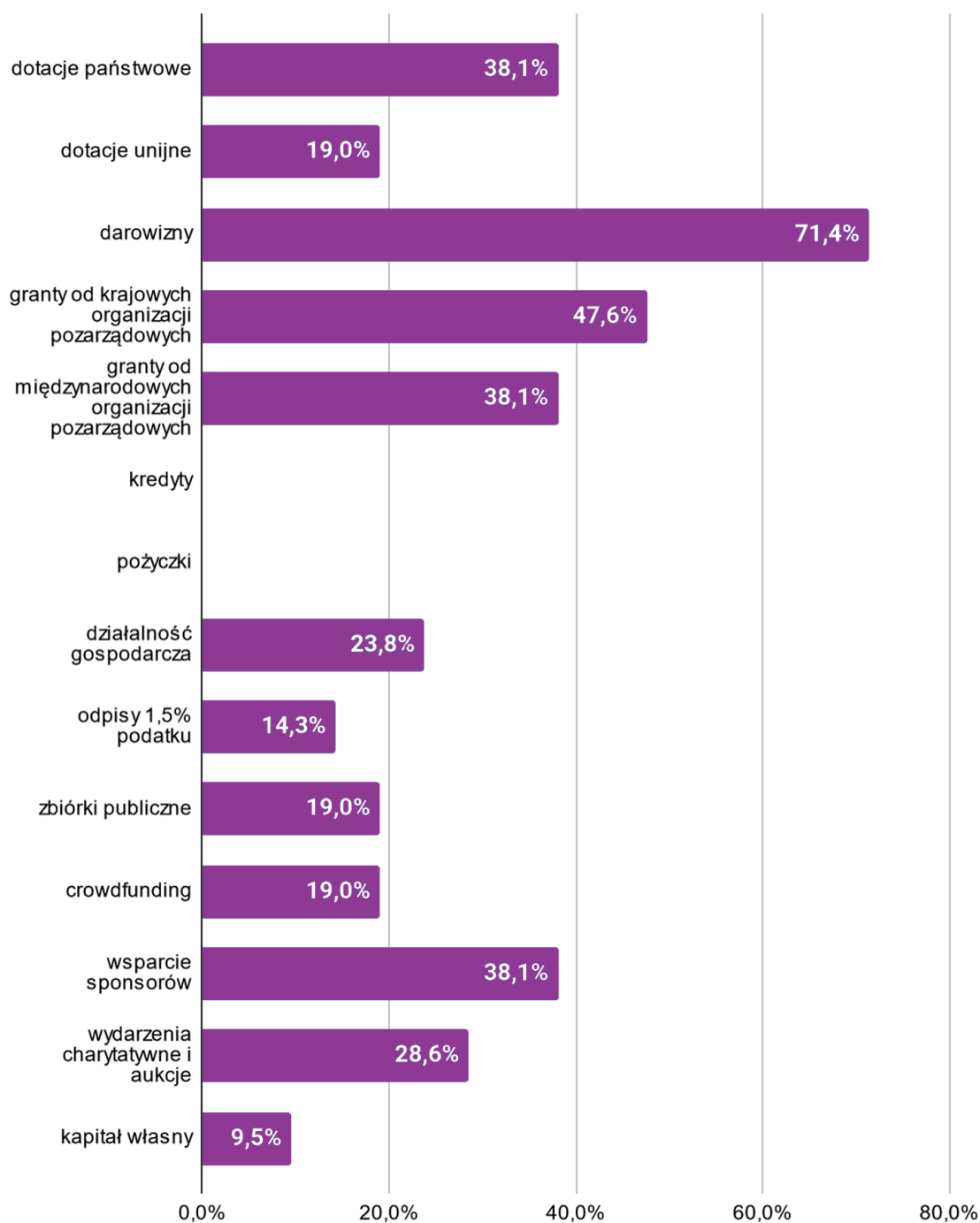
Ponadto, dla niektórych organizacji ważnym aspektem jest również brak konkurencji, który pozwala im efektywnie rozwijać swoją działalność w lokalnym środowisku.

3.7 Finansowanie

Źródła przychodów

Jakie są ważne źródła przychodów (można wybrać wiele)?

Z analizy odpowiedzi dotyczących źródeł przychodów ukraińskich organizacji, aktywistów oraz grup nieformalnych wynika, że ich finansowanie pochodzi z różnorodnych źródeł, co świadczy o ich zdolności do pozyskiwania wsparcia z wielu kanałów. Najczęściej wymienianym źródłem są jednak darowizny, z których korzysta 71,4% respondentów. Ważnym źródłem finansowania są również granty od krajowych organizacji pozarządowych (47,6%) oraz od międzynarodowych organizacji pozarządowych (38,1%). Istotną rolę odgrywają także dotacje państwowe (38,1%) oraz wsparcie sponsorów (38,1%).

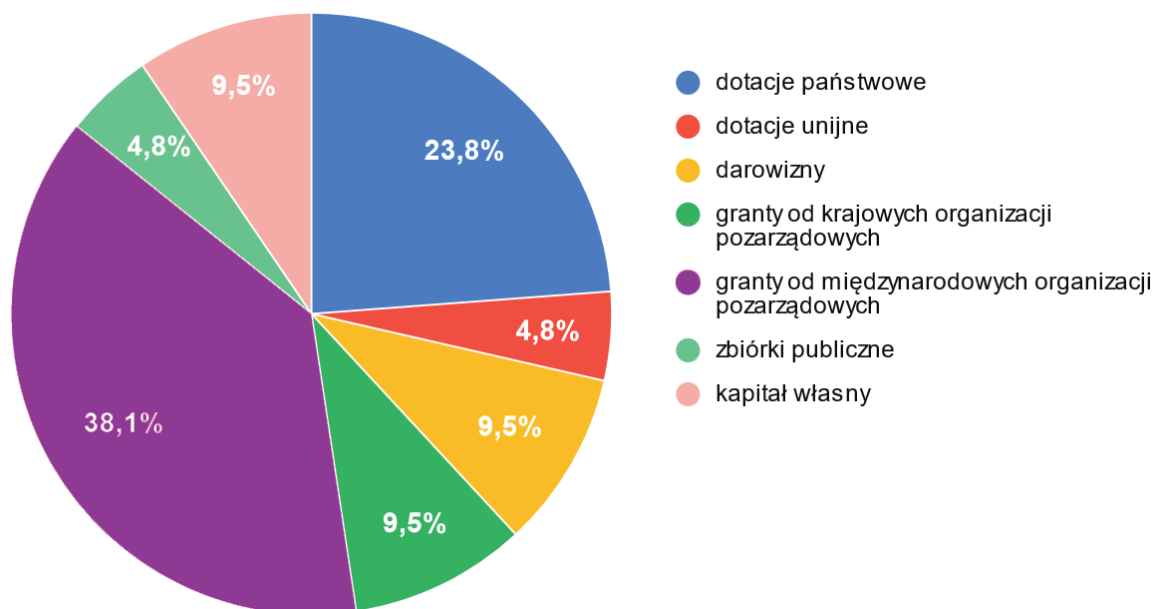
Chociaż dotacje unijne uzyskuje mniejszy odsetek organizacji (19,0%), są one nadal ważnym elementem finansowania, podobnie jak zbiórki publiczne (19,0%) oraz crowdfunding (19,0%). W nieco mniejszym zakresie organizacje korzystają z działalności gospodarczej (23,8%) oraz wydarzeń charytatywnych i aukcji (28,6%). Wpływy z odpisów 1,5% podatku stanowią źródło przychodów dla 14,3% organizacji, natomiast tylko 9,5% z nich bazuje na kapitale własnym.

Należy zauważyć, że żadna z organizacji nie wskazała kredytów ani pożyczek jako źródła finansowania, co może świadczyć o ostrożnym podejściu do zadłużania się w celu prowadzenia działalności.

Główne źródła przychodów

Jakie jest wasze GŁÓWNE źródło przychodów?

Główne źródła przychodów ukraińskich aktorów społecznych w Polsce są zróżnicowane, choć wyraźnie dominują dwa kluczowe kanały finansowania. Najczęściej wymienianym głównym źródłem przychodów są granty od międzynarodowych organizacji pozarządowych, które stanowią podstawę finansowania dla 38,1% respondentów. Na drugim miejscu znajdują się dotacje państwowe, będące głównym źródłem środków dla 23,8% organizacji.

Pozostałe wskazania rozkładają się na mniejsze grupy. Darowizny oraz granty od krajowych organizacji pozarządowych stanowią główne źródło przychodów dla jedynie 9,5% badanych. Podobny odsetek respondentów wskazuje na kapitał własny jako podstawę finansowania. Inne źródła, takie jak dotacje unijne czy zbiórki publiczne, są mniej znaczące, każdorazowo wskazywane przez zaledwie 4,8% respondentów.

Warto podkreślić, że ani kredyty, pożyczki, działalność gospodarcza, crowdfunding, ani wsparcie sponsorów nie zostały wymienione jako główne źródło finansowania.

4. Wnioski

Wnioski wynikające z analizy **wyzwań i potrzeb** są następujące:

- Znaczna większość ukraińskich organizacji pozarządowych i grup nieformalnych z Polski boryka się z istotnym problemem braku finansowania. Oznacza to, że trudności związane z pozyskiwaniem środków finansowych mają kluczowe znaczenie dla ich działalności. Ograniczone zasoby finansowe nie tylko utrudniają codzienne funkcjonowanie, ale również znacząco hamują rozwój i realizację długoterminowych projektów, zmuszając aktorów społecznych do nieustannego poszukiwania nowych źródeł wsparcia. Aktorzy ci mogą wymagać wsparcia w poszukiwaniu dodatkowych źródeł finansowania, szkoleń z zakresu zarządzania funduszami lub pomocy w zdobywaniu grantów.
- Za istotne wyzwania uznawane są też promocja i marketing, szczególnie w kontekście zwiększania świadomości społecznej oraz pozyskiwania nowych wolontariuszy i darczyńców, oraz partnerstwo i współpraca, a niska rozbieżność w odpowiedziach respondentów świadczy o jednolitym postrzeganiu tych aspektów jako istotnych i potrzebnych. Sugeruje to, że promocja i marketing, a także dążenie do nawiązania partnerstw i współpracy powinno być w przyszłości traktowane priorytetowo.
- Podobnie, organizacja szkoleń i pomoc w usprawnieniu procedur administracyjnych oraz ułatwienie kontaktu z instytucjami mogłoby znacząco poprawić efektywność działań aktorów społecznych.
- Choć część organizacji zмага się z poważnym brakiem zasobów materialnych, większość uważa ten problem za umiarkowany lub mniejszy. Wysoka wartość wariancji, najwyższa ze wszystkich badanych obszarów, pokazuje, że problem ten jest postrzegany bardzo indywidualnie i zależy od specyficznej sytuacji każdej organizacji. To sugeruje, że potrzebne może być wsparcie materialne, ale nie dla wszystkich organizacji w równym stopniu.
- Sytuacja polityczna jest raczej umiarkowanym wyzwaniem dla większości organizacji, choć dla niektórych może stanowić istotniejszy problem. Przy tym wsparcie ze strony władz jest jedną z kluczowych potrzeb organizacji i grup nieformalnych. Wskazuje to na potrzebę lepszego wsparcia w zakresie dostosowania się do zmieniających się warunków politycznych.
- Niedobór personelu nie jest wyzwaniem dla wszystkich organizacji w jednakowym stopniu. Istnieje grupa organizacji, które borykają się z poważnymi brakami kadrowymi, jednak dla większości organizacji ten problem jest umiarkowany lub mało istotny. Wskazuje to na zróżnicowane potrzeby kadrowe w zależności od wielkości, zakresu działalności lub innych czynników. Organizacje zmagające się z tym problemem mogą wymagać wsparcia w pozyskiwaniu wykwalifikowanych pracowników lub wolontariuszy.

- Problemy związane z niechęcią lub uprzedzeniami wśród lokalnej społeczności oraz komunikacją językową są postrzegane przez organizacje jako relatywnie niewielkie wyzwania. Ponadto brak dużych rozbieżności w ocenach potwierdza, że organizacje mają dość spójne doświadczenia związane z lokalnymi społecznościami i komunikacją. Kilka z nich zmagają się z umiarkowanymi wyzwaniami w zakresie niechęci lub uprzedzenia wśród lokalnej społeczności, co może wymagać bardziej zindywidualizowanego wsparcia w budowaniu relacji z lokalną społecznością. Natomiast jeśli chodzi o wsparcie językowe, nie jest to główny obszar, na który należy zwrócić uwagę. Organizacje mogą potrzebować jedynie okazjonalnego wsparcia w tym obszarze.
- Wyniki badania wykazały także, że wielkość organizacji ma bezpośredni wpływ na charakter ich potrzeb i możliwości działania. Mniejsze jednostki, często składające się z kilku osób, zmagają się głównie z wyzwaniami o charakterze podstawowym, takimi jak brak zasobów materialnych, odpowiedniej infrastruktury czy środków finansowych na realizację bieżących działań. Z powodu tych ograniczeń, podmioty te rzadko angażują się w działania rzecznicze, co może wynikać z poczucia niewystarczającej siły i widoczności na arenie publicznej. Z kolei większe organizacje, mimo że również napotykają trudności związane z prowadzeniem codziennej działalności, zwłaszcza w kontekście finansowania, dzięki zdobytemu doświadczeniu, bardziej rozwiniętym strukturom oraz wypracowanej pozycji, charakteryzują się wyższym poziomem świadomości społecznej. Wykazują one aspiracje do angażowania się w działania rzecznicze, mając na celu wpływ na szeroko pojętą sytuację społeczną i polityczną, co wynika z ich większej zdolności organizacyjnej i strategicznej.

Współpraca i sieciowanie

- Większość ukraińskich aktorów społecznych działających w Polsce współpracuje aktywnie zarówno z polskimi, jak i ukraińskimi podmiotami. Mimo że znaczna część z nich ma rozbudowaną sieć partnerstw, niemal połowa respondentów współpracuje z mniejszą liczbą ukraińskich organizacji, co może wskazywać na potrzebę rozwijania sieci ukraińskich partnerstw w kraju.
- Większość organizacji i grup nieformalnych ocenia swoją współpracę z innymi podmiotami jako efektywną lub bardzo efektywną. Główne korzyści płynące ze współpracy to wspólne projekty, wymiana doświadczeń, dostęp do zasobów oraz wzajemne wsparcie. Niemniej, niektóre organizacje zmagają się z problemami, takimi jak brak zasobów, konkurencja między organizacjami, słaba komunikacja oraz niejasny podział obowiązków, co utrudnia budowanie długofalowych partnerstw.
- Badani podkreślają znaczenie sieciowania jako narzędzia do wymiany najlepszych praktyk, koordynacji działań oraz efektywnego realizowania projektów. Aktorzy społeczni oczekują, że sieciowanie ułatwi lepszą współpracę, pozyskiwanie funduszy i rzecznictwo.

Wskazują również na potrzebę tworzenia ogólnokrajowej sieci ukraińskich organizacji, która mogłaby pomóc w realizacji wspólnych inicjatyw, szczególnie w obszarze pracy z młodzieżą, dziećmi i rodzinami.

- Ponad połowa badanych organizacji należy już do różnych sieci i federacji. Udział w tych strukturach umożliwia organizacjom pozyskiwanie wsparcia i zasobów, a także włącza je w szersze działania rzecznicze i integracyjne. To pokazuje, że formalne sieci są ważnym elementem ich działalności, co jednocześnie może wskazywać na potrzebę dalszego wzmacniania i rozwijania takich platform.
- Aktywiści podkreślają potrzebę integracji działań z organizacjami lokalnymi. Oczekują również lepszego sieciowania z ukraińskimi aktywistami i organizacjami w Polsce, aby wymieniać się wiedzą, budować silną społeczność oraz zwiększać efektywność działań na rzecz osób z Ukrainy. Współpraca ta mogłaby umożliwić wspólne realizowanie projektów, pozyskiwanie środków oraz rozwijanie nowych inicjatyw, a także lepsze zrozumienie potrzeb społeczności i wsparcie w realizacji ich działań.

Osiągnięcia i wpływy. Analiza danych dotyczących projektów realizowanych przez ukraińskie organizacje humanitarne wskazuje na dwa interesujące wnioski:

- Pierwszy, dość oczywisty, jest taki, że organizacje realizujące większą liczbę projektów na ogół trafiają do większej liczby osób.
- Organizacje, które docierają do większej liczby osób, częściej postrzegają swoje działania jako skuteczne. Oznacza to, że sukces organizacji jest więc często mierzony przez skalę oddziaływania, co pokazuje, że liczba beneficjentów ma kluczowe znaczenie w ocenie efektywności projektów.

Przyszłość i plany. W badaniu ukraińskich aktorów społecznych w Polsce zidentyfikowano ich plany, potrzeby oraz wyzwania związane z realizacją tychże planów:

- 32% respondentów planuje realizację do pięciu projektów w ciągu roku, a tyle samo zakłada realizację dziesięciu lub więcej. Działania organizacji skupiają się głównie na integracji, edukacji, kulturze, a także na wsparciu psychologicznym i prawnym. Projekty obejmują m.in. treningi samoobrony, warsztaty, festiwale kulturowe, wsparcie dla migrantów oraz działania na rzecz równości i przedsiębiorczości.
- Pod względem potrzeb finansowych, organizacje zmagają się z brakiem funduszy na wynajem lokali, organizację wydarzeń, sprzęt biurowy i materiały. Po wycofaniu wsparcia międzynarodowego pojawiła się niepewność finansowa, a wiele działań jest realizowanych na koszt wolontariuszy.
- W kwestii kadrowej, organizacje poszukują pedagogów, terapeutów, menedżerów projektów oraz specjalistów ds. mediów. W mniejszych miejscowościach brakuje młodych, zaangażowanych osób oraz wykwalifikowanych specjalistów, co znacznie utrudnia realizację wielu inicjatyw.

- Jeśli chodzi o potrzeby rzeczowe, organizacje zgłaszają zapotrzebowanie na sprzęt biurowy, komputerowy oraz lokale do organizacji działań. Brak przestrzeni ogranicza efektywność ich pracy.
- Kluczowe potrzeby szkoleniowe obejmują fundraising, wsparcie psychologiczne, zarządzanie zespołem, promocję, narzędzia cyfrowe oraz porady prawne. Ważne są również szkolenia dotyczące zarządzania wolontariuszami i rekrutacji.

Sytuacja polityczna i współpraca z władzami:

- Oczekiwania organizacji wobec władz obejmują wsparcie finansowe, infrastrukturalne i techniczne, uproszczenie biurokracji oraz większy dostęp do przestrzeni na organizację działań.
- Kluczowa jest także lepsza współpraca z władzami oraz koordynacja działań na rzecz integracji migrantów.
- Relacje z władzami są oceniane jako umiarkowanie pozytywne, choć niektórzy respondenci doświadczyli trudności w kontaktach z władzami lokalnymi.

Lokalizacja:

- Lokalizacja i otoczenie mają zróżnicowany wpływ na rozwój ukraińskich organizacji w Polsce. Organizacje w większych miastach, jak Warszawa, korzystają z bliskiego kontaktu ze społecznością oraz dostępności partnerów lokalnych i międzynarodowych, co sprzyja rozwojowi ich działań, szczególnie na rzecz uchodźców.
- Z kolei organizacje w mniejszych miejscowościach napotykają na wyzwania, takie jak braki infrastrukturalne i trudności w rekrutacji młodych członków, co ogranicza ich rozwój. Brak współpracy z lokalnymi władzami dodatkowo hamuje ich postęp, choć w mniej konkurencyjnych środowiskach mogą działać bardziej efektywnie.

Finansowanie:

- Finansowanie ukraińskich aktorów społecznych w Polsce opiera się głównie na grantach od organizacji pozarządowych, dotacjach państwowych, darowiznach, oraz wsparciu sponsorów, a kredyty i pożyczki nie stanowią popularnych źródeł finansowania.

5. Rekomendacje

Zacieśnienie współpracy działających w Polsce organizacji, osób i grup aktywistycznych (również nieformalnych) tworzonych przez społeczność ukraińską w Polsce.

Biorąc pod uwagę wyniki badań, wyzwania oraz potrzeby, które zostały wskazane przez respondentów, rekomenduje się zacieśnienie współpracy ukraińskich organizacji działających w Polsce. Może to być platforma zrzeszająca różnorodne podmioty – zarówno formalne organizacje, grupy nieformalne, jak i aktywistów i aktywistki, którzy na co dzień angażują się w działania na rzecz ukraińskiej społeczności w Polsce. Tego rodzaju podmiot, być może w przyszłości jako osoba prawna, mógłby odgrywać kluczową rolę w koordynacji działań, wzmacnianiu współpracy oraz reprezentowaniu interesów wszystkich członków, niezależnie od ich wielkości czy zasobów.

Korzyści płynące z zacieśnienia współpracy:

- 1. Bliższa współpraca mogłaby umożliwić efektywną koordynację działań między organizacjami, eliminując dublowanie się inicjatyw i umożliwiając bardziej kompleksowe podejście do rozwiązywania problemów społeczności ukraińskiej w Polsce. Dzięki temu działania organizacji mogłyby być bardziej spójne i skuteczne, co przyczyniłoby się do lepszego wykorzystania dostępnych zasobów.**
- 2. Wzmocnienie głosu społeczności ukraińskiej:** Podmiot mógłby pełnić rolę rzeczniczą, reprezentując interesy zarówno większych, jak i mniejszych organizacji przed polskimi władzami oraz międzynarodowymi instytucjami. Mógłby stać się przestrzenią, która umożliwia integrację zarówno dużych, jak i mniejszych podmiotów, zapewniając, że mniejsze, mniej słyszalne organizacje również będą miały szansę uczestniczyć w działaniach rzeczniczych. Siła grupy pozwoliłaby im na większy wpływ na otoczenie, niemożliwy do osiągnięcia w pojedynkę. Tego rodzaju zjednoczona platforma dałaby możliwość wyrażania wspólnego stanowiska w kwestiach istotnych dla różnorodnej społeczności ukraińskiej, co zwiększyłoby szanse na słyszalność potrzeb tej grupy w kołach decyzyjnych.
- 3. Wsparcie dla mniejszych organizacji i grup nieformalnych:** Jednym z głównych wyzwań, które napotykają mniejsze organizacje, jest brak dostępu do zasobów, takich jak lokal, materiały czy fundusze na realizację podstawowych działań. Platforma mogłaby zapewniać wsparcie techniczne, doradcze, a także pośredniczyć w dostępie do grantów oraz innych źródeł finansowania. W ten sposób mniejsze organizacje miałyby szansę na rozwój i zwiększenie swojego zasięgu działania.

4. Wymiana wiedzy i doświadczeń: Platforma mogłaby stanowić przestrzeń do wymiany doświadczeń, wiedzy i najlepszych praktyk między organizacjami. Ułatwiłoby to mniejszym podmiotom naukę od bardziej doświadczonych organizacji, co przyczyniłoby się do podniesienia jakości realizowanych projektów oraz budowania kompetencji w obszarze działań społecznych, rzecznictwa czy zarządzania organizacją.
5. Wzmacnianie tożsamości i integracji ukraińskiej społeczności: Utworzenie platformy lub podmiotu przyczyniłoby się do większej integracji wewnątrz ukraińskiej społeczności w Polsce. Wspólna platforma mogłaby wspierać działania kulturalne, edukacyjne i integracyjne, które wzmacniałyby tożsamość narodową i budowały poczucie wspólnoty wśród Ukraińców mieszkających w Polsce.

Jednakże utworzenie takiego podmiotu to proces, który wymaga starannego przemyślenia i przygotowania. Należy zatem wziąć pod uwagę następujące aspekty:

1. Ustalanie wspólnego celu: Ważnym krokiem będzie wypracowanie wspólnej wizji i misji, która będzie odzwierciedlać interesy zarówno dużych, jak i mniejszych podmiotów tworzących platformę. Warto zwrócić uwagę na to, aby cel obejmował nie tylko pomoc doraźną, ale również długoterminowe strategie rozwoju społecznego, rzecznictwa i integracji.
2. Struktura organizacyjna: Istotnym elementem będzie ustalenie formy organizacyjnej platformy, która pozwoli na efektywne zarządzanie oraz reprezentowanie interesów wszystkich członków. Należy rozważyć różne modele – od luźnej platformy współpracy po formalną strukturę z wybieralnymi organami decyzyjnymi. Kluczowe jest zapewnienie transparentności oraz mechanizmów umożliwiających równy głos zarówno mniejszym, jak i większym podmiotom.
3. Finansowanie i zasoby: Taki podmiot będzie potrzebował stabilnych źródeł finansowania na swoją działalność. Warto rozważyć różnorodne formy finansowania – od składek członkowskich, poprzez granty, aż po wsparcie ze strony polskich i międzynarodowych fundacji. Ważne jest również zbudowanie zaplecza technicznego i logistycznego, które będzie wspierało funkcjonowanie platformy.
4. Zarządzanie konfliktami: Ze względu na różnorodność organizacji, w tym także różne priorytety czy sposoby działania, platforma będzie musiała mieć mechanizmy radzenia sobie z potencjalnymi konfliktami. Transparentne procedury decyzyjne oraz dialog oparty na konsensusie mogą odegrać tu kluczową rolę.
5. Budowanie zaufania: Dla sukcesu platformy kluczowe będzie budowanie zaufania między przynależącymi. Otwartość, transparentność oraz wyraźne zasady współpracy to fundamenty, które mogą zapewnić długotrwałą i owocną współpracę.

Stworzenie platformy ukraińskich organizacji w Polsce jest inicjatywą, która wymaga strategicznego podejścia, jednak może stać się ważnym narzędziem wzmocnienia społeczności ukraińskiej w Polsce, zarówno na poziomie lokalnym, jak i ogólnokrajowym.

6. Podziękowania

W imieniu Związku Ukraińców w Polsce, chcielibyśmy podziękować wszystkim, którzy przyczynili się do powstania raportu – zwłaszcza organizacjom, ruchom, inicjatywom, grupom nieformalnym oraz osobom aktywistycznym, które wzięły udział w badaniu. Dziękujemy za poświęcony czas. Specjalne podziękowania należą się naszym partnerom z KOMM – fundacjom Kalejdoskop Kultur, Zustricz i Ukraiński Dom – za pomoc w przeprowadzeniu badania i podzieleniu się kontaktami do znanych Wam aktorów społecznych.

Październik 2024 r.

